

XRISTIANLIKDA NAJOT KONSEPSIYASI: IMON, AMALLAR VA NAJOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT

Qurbonova Mohidil Bohodirjon qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

mohidil996@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur ilmiy ishda xristian ilohiyotining markaziy mavzularidan biri najot konsepsiyasi tahlil qilinadi. Asosiy e'tibor imon, amallar, inoyat va inson erki o'rtasidagi murakkab va ko'p qirrali munosabatlarga qaratilgan. Tadqiqot davomida turli konfessiyalarning (protestant, katolik, pravoslav) najot haqidagi qarashlari solishtirilib, ularning asosiy farqlari va umumiy jihatlari ochib beriladi. Shuningdek, Yangi Ahddagi asosiy matnlarga tayangan holda najotning inoyatga bog'liqligi, insonning erkin irodasi bilan uni qabul qilish zarurati, va amallarning imondan kelib chiqadigan tabiati yoritiladi. Ish xristianlikdagi najot tushunchasining yanada chuqurroq anglanishiga xizmat qiladi va zamonaviy mo'min hayotida bu masalaning dolzarbligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Xristianlik, najot, imon, amallar, inoyat, inson erki, teologiya, Yangi Ahd, predestinatsiya, protestantlik, katoliklik, Arminianizm, Kalvinizm

Abstract. This research explores one of the central theological doctrines in Christianity: the concept of salvation. It focuses on the intricate relationship between faith, works, grace, and human free will. Drawing upon biblical texts – particularly from the New Testament – and examining key perspectives from major Christian traditions such as Protestantism, Catholicism, and Eastern Orthodoxy, the study highlights both the doctrinal differences and shared foundations among these views. Special attention is given to how divine grace initiates salvation, the role of personal faith in accepting it, the significance of good works as a fruit of faith, and the function of human free will in responding to God's call. This paper

contributes to a deeper understanding of salvation within Christian theology and offers a reflective lens on how these doctrines shape the life of contemporary believers.

Keywords: *Christianity, salvation, faith, works, grace, free will, theology, New Testament, predestination, Protestantism, Catholicism, Arminianism, Calvinism*

Аннотация. *Данная работа посвящена исследованию ключевой богословской концепции христианства – спасения. В центре внимания находится взаимосвязь между верой, делами, благодатью и свободной волей человека. Исследование опирается на тексты Нового Завета, а также на богословские позиции различных христианских традиций – протестантской, католической и православной. Особое внимание уделяется роли Божественной благодати как основания спасения, значению личной веры в его принятии, делам как плоду веры, а также свободе человеческой воли в ответе на призыв Бога. Работа направлена на более глубокое понимание христианского учения о спасении и его актуальности в жизни современного верующего.*

Ключевые слова: *Христианство, спасение, вера, дела, благодать, свободная воля, теология, Новый Завет, предопределение, протестантизм, католицизм, арминианство, кальвинизм*

Kirish. *Xristianlikda najot konsepsiyasi har bir mo‘minning diniy hayoti va e’tiqodi uchun muhim ahamiyatga ega. Bu tushuncha nafaqat Xudoning insonlarga bo‘lgan marhamatini ifodalaydi, balki insonning Xudo bilan bo‘lgan aloqasi, uning gunohlardan tozalanganligi va abadiy hayotga erishish yo‘li haqidagi asosiy savollarni ham o‘z ichiga oladi. Xristian teologiyasida najot haqida turli qarashlar mavjud bo‘lib, ular asosan imon, amallar, inoyat va inson erki kabi asosiy tushunchalar atrofida shakllangan. Xristianlikdagi najot tushunchasining*

murakkabligi, uning har bir tarkibiy qismining o‘zaro ta’sirida namoyon bo‘ladi. Ba’zi konfessiyalar najotni faqat imon orqali erishiladigan in’om sifatida ko‘rishsa, boshqalari amallar va erkin irodani ham muhim deb hisoblaydilar. Protestant an’analari "faqat imon" (sola fide) doktrinasi asosiy o‘rin tutsa, katolik va pravoslav cherkovlari najotni inoyat va amallarning uyg‘unligi sifatida tushunadilar. Shuningdek, insonning erkin iroda orqali Xudoning chaqirig‘iga qanday javob berishi ham bu tushuncha ichida muhim rol o‘ynaydi. **Xristianlikda najot konsepsiyasi: imon, amallar, inoyat va inson erki o‘rtasidagi munosabat** – bu xristian ilohiyotining markaziy masalalaridan biridir. Xristianlikda najot, ya’ni, gunohdan ozod bo‘lish va abadiy hayotga erishish, Xudo bilan to‘g‘ri munosabatni tiklashni anglatadi. Bu kontsepsiyani to‘liq tushunish uchun imon, amallar, inoyat va inson erki o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni ko‘rib chiqish zarur.

1. Najot tushunchasi. Najot xristianlikda eng muhim tushunchalardan biri bo‘lib, u Xudoning insonlarga bo‘lgan marhamatini, uning gunohlaridan tozalashini va abadiy hayotga erishishni anglatadi. Najotning mohiyati Xudo tomonidan insoniyatni gunohdan qutqarish va uning hayotini abadiy qilib yaratishdir. Xristianlikda najot, asosan, Iso Masihning xochdagi qurboni orqali amalga oshgan deb hisoblanadi (Yuhanno 3:16).

2. Imon va najot. Xristian ilohiyotida **imon** (faith) najotning asosiy shartlaridan biridir. Yangi Ahdga ko‘ra, najot imon orqali keladi. Masihga bo‘lgan ishonch, uning xochdagi qurbonligi va Xudoning insoniyatga bo‘lgan inoyati orqali odam najot topadi.

• **Rimliklarga 10:9–10** da aytilishicha, “Agar sen og‘zing bilan Iso Rabbiy ekanligini tan olsang va yuraging bilan Xudoning uni o‘liklardan tiriltirganiga ishonsang, najot topasan.”

• **Efesliklarga 2:8–9** da esa: “Siz imon orqali najot topdingiz, bu sizdan emas, bu – Xudoning in’omidir. Bu amallardan emas, hech kim maqtanmasin”.

Demak, **iman** najotning asosiy omili bo'lib, u Xudoning inoyati bilan uyg'unlashadi. Isoning xochdagi o'limi orqali odamning gunohlari kechiriladi va abadiy hayotga erishish imkoniyati yaratiladi.

3. Amallar va najot. Xristianlikda **amallar** (good works) najotni keltirmaydi, lekin imonning natijasi sifatida amal qiladi. Yani, haqiqiy imon insonni yaxshi amallarni qilishga undaydi. **Ya'qub 2:17** da: "Imon yolg'iz bo'lsa va amalsiz bo'lsa, u o'likdir," deyiladi. Bu, amallarni imonning tabiiy samarasiga aylantiradi.

- Katolik va pravoslav cherkovlari najotni imon va amallarning uyg'unligi sifatida tushunadilar. Bu yondashuvda najotga erishish uchun imon muhim bo'lsa-da, yaxshi amallar ham zarur deb hisoblanadi.

- Protestant an'analarida esa imon najotning asosiy omili sifatida qabul qilinadi, ammo amallarning muhimligi ham inkor etilmaydi. Imon orqali najot qabul qilinsa-da, bu imon hayotda o'z aksini topishi, yaxshi amallar orqali namoyon bo'lishi kerak.

4. Inoyat (grace) va najot. **Inoyat** – bu Xudoning insonlarga berilgan bepul marhamatidir. Xudo najotni berayotganda, bu inoyat uning insoniyatga nisbatan rahm-shafqatidan kelib chiqadi. Inoyat najotning asosiy manbai bo'lib, bu insonning amallari yoki o'z kuchi bilan erishiladigan narsa emas, balki Xudoning in'omi orqali keltiriladi.

- **Efesliklarga 2:8-9** da: "Siz imon orqali najot topdingiz, bu sizdan emas, bu – Xudoning in'omidir. Bu amallardan emas, hech kim maqtanmasin" degan so'zlar najotning faqat inoyat orqali erishilishini ta'kidlaydi.

- **Kalvinizm**da najotning inoyati muhim o'rin tutadi, chunki inson Xudoning inoyatisiz najot topa olmaydi. Xudo najotni faqat o'z tanlaganlariga beradi.

- 5. Inson erki va najot. **Inson erki** (free will) Xristianlikda muhim mavzu bo'lib, najotga erishishda insonning irodasi va tanlovi ham ahamiyatli hisoblanadi. Xristian teologiyasining ba'zi tarmoqlari (masalan, **Arminianizm**) insonning Xudoning inoyatiga javoban erkin tanlov qilish imkoniyatini tan olishadi.

- **Arminianizm**da najot, Xudoning inoyati bilan, insonning erkin tanlovi orqali amalga oshadi. Inson Xudoning chaqirig'iga javob berishi yoki rad etishi mumkin.

- **Kalvinizm** esa predestinatsiya (oldindan belgilanganlik) nazariyasiga asoslanadi, bunda Xudo najotni faqat o'z tanlaganlariga beradi, insonning erki bu jarayonda ikkinchi darajali o'rin tutadi.

6. Xristianlikda najotga bo'lgan qarashlar: Konfessiyalar farqi:

- **Protestantizm**da najot faqat imon orqali amalga oshadi (sola fide). Bu nazariya **Luteranizm** va **Kalvinizm**da ko'proq namoyon bo'ladi.

- **Katoliklik**da najot inoyat va amallarning uyg'unligi sifatida tushuniladi. Bu konfessiyada inoyat va amallar o'zaro muvozanatda bo'lishi kerak.

- **Pravoslavlik**da ham najot inoyat va amallarning uyg'unligi sifatida tushuniladi, ammo bu an'anada insonning erki ham muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Xristianlikda najot konsepsiyasi, Xudo bilan inson o'rtasidagi aloqani tiklash va abadiy hayotga erishishning muhim yo'li sifatida qoraladi. Bu masalani tahlil qilishda imon, amallar, inoyat va inson erki o'rtasidagi murakkab munosabatlar alohida ahamiyat kasb etadi. Xristian ilohiyotining turli tarmoqlari bu tushunchalarni o'ziga xos tarzda talqin qiladi, lekin barcha yondashuvlarda najotning markazida Xudoning inoyati va insonning unga bo'lgan javobi yotadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Biblija. Yangi Ahd. Turli tarjimalar va izohlar. - Tashkent: 2009.

Kallistos Ware. *The Orthodox Church.* Penguin Books, 1997.

Martin Luther. *The Freedom of a Christian.* Fortress Press, 2005.

John Calvin. *Institutes of the Christian Religion.* William B. Eerdmans Publishing, 2009.

G. C. Berkouwer. *Faith and Sanctification: Studies in the Doctrine of Salvation.* William B. Eerdmans Publishing, 1952.

R.C. Sproul. *Faith Alone: The Evangelical Doctrine of Justification.* Zondervan, 1995.

Joseph A. Fitzmyer. *The Gospel According to Luke.* Anchor Bible, 1985.

J.I. Packer. *Knowing God.* Inter-Varsity Press, 1973.

N.T. Wright. *Justification: God's Plan & Paul's Vision.* InterVarsity Press, 2009.

Stephen Williams. *Evangelicalism and the Doctrine of Salvation.* Apollos, 2003.

Timothy George. *Theology of the Reformers.* Broadman & Holman, 2000.

David F. Wells. *No Place for Truth: or, Whatever Happened to Evangelical Theology?* Eerdmans Publishing Co., 1993.

The Catechism of the Catholic Church. Vatican, 1997.

John Stott. *The Cross of Christ.* Inter-Varsity Press, 1986.

Graham A. Cole. *He Who Gives Life: The Doctrine of the Holy Spirit.* IVP Academic, 2007.